

130 Když tak jsem šel kus cesty dál,
sad veliký jsem uhlídal,

jenž obehnán jak hrad byl zdívem
a do kamene měl jak divem
tesány znaky rozmanité.
Ty podoby tak umně vryté
135 se zájmem zkoumal jsem vždy novým,
a dopodrobna tedy povím
vám celý jejich význam teď,
jak přichází mi na paměť.

140 Uprostřed spatřil jsem tam Zášť,
jež nesvárů a zlostí zvlášť
se původkyní být mi zdála;
záškodná byla, neurvalá
a skládala se do podoby
a do obrazu velké zloby.
145 To v šatě bídném byla žena,
jakoby smyslů pozbavená.
Nos měla tupý, zploštělý,
obličej scvrklý, svrašťelý:
špinavá byla, ohyzdná
150 a šeredná to babizna,
šat její: v cárech kanafas.

Postavu jiné ženy zas
hned vlevo vedle ní jsem zhléd
a nad hlavou jí jméno čet:
155 jemnovala se Proradnost.

Zas jiná, jménem Nepravost,
co obraz vpravo od ní stála
a povahou i zjevem zdála
těm dvěma se ne nepodobnou.
160 Bytostí zřejmě byla zlobnou
a posupnou a uštěpačnou
a úskoků a pomluv lačnou.

Umění svoje věru znal,
kdo tento obraz maloval,
165 když vystihl její zálužnost
a podlou mysl, všechnu zlost
té ženy, jež ctít neuměla,
co v úctě mít by měla.

Pak zpodobena byla Chtivost,
170 jež v lidech budí žádostivost,
že chtějí brát jen bez oplátky
a shromažďovat velké statky,
a jak v tom lichvář mívá primát,
z dlužníků těžký úrok ždímat
175 a nahrabat tím jmění velká.

To ona bývá učitelka
zlodějů, lupičů a vrahů
a k zločinům jim svádí snahu,
až přivádí je k šibenici.

180 Od ní si rádi dají říci
a drze loupí, klamou, šidí
a okrádají dobré lidi.
Nabádá k činu mordýře
a ničemy a šejdíře,

185 co úlisnými někdy šprochy
připraví dívky nebo hochy
o dědictví i věci cenné.

Jak ruce měla pokroucené
ta žena onde na obraze,
190 což odpovídá její snaze,
když jenom hrabe s chamtivostí
a nikdy zisku nemá dosti;
Chtivost jen cizí brát se snaží,
Chtivost jen po majetku baží.

195 Podoba jiná, plná lsti,
seděla poblíž Chtivosti.
Jmenovala se Lakota.
Hnusné byly ta jako ta,
však Lakota zvlášť hubená:
200 byla jak šnitlík zelená;
chorá se zdála, bledá celá,
vychrtlá, jak by hlady mřela,
jak o chlebě by žila pouhém,
jenž zadělán byl hořkým louhem.

205 Však nejen že na celém těle
tak vypadala zbídačele,
i její šat byl nuzný, starý:
plášť měla vetvý, samé cáry,
jak by byl poznal chrtů zuby.

210 To oděv chudý byl a hrubý,
záplata na něm na záplatě,
a bokem po tom bídném šatě
přehozen měla kožich krátký
i kamizolku z hnědé látky;

215 byl bez podšívky kožich ten
a do drsna jen vyčiněn
z beranů hnusných, černých boků.
Šat starý byl snad deset roků,
však Lakota nic nespěchala,

220 by nový sobě ušít dala,
neb nechtěla si přiznat ani,
že obnošen je tento na ní,
a kdyby nový byla měla,
byla by mnoho vytrpěla

225 tou výčitkou, jež na ní hlodá,
že starého je ještě škoda.
Lakota měšec měla v pěsti,
ježž dovedla tak skrytě nésti,
a vázala ho na uzel,

230 by dlouho choval to, co měl,
a nic jí z něho nebylo:
to její hlavní péčí bylo
a bránila se vždycky těžce,
by nebrala nic z toho měšce.

340 Pak Starobu jsem uzřel stranou,
o krůček vzadu malovanou,
jak jí to také přináleží.
Stát udržela se jen stěží,
jak vetvá byla už a zchřadlá.
Už dávno její krása zvadla
345 a zošklivěla už až běda.
Už hlava její, celá šedá,
se časem v bílou proměnila,
a malá by jen změna byla,
kdyby už mrtva byla zcela:
350 tak seschlého už byla těla
od neduhů i od stáří,
tak scvrklá byla ve tváři.
Kde dřív byl sladký půvab krásky,
teď byly jenom samé vrásky.
355 I uši měla chabé, mdlé,
a zuby všechny vypadlé,
že jediný jí nezůstává.
Tak slabá byla, vrávoravá,
že bez hole by vyjít strání
360 nemohla čtyři kroky ani.
Čas, který mjí velkou mocí
bez odpočinku dnem i nocí,
nám utíká a unikává
tak tajně, skrytě, až se zdává,
365 jako by trval v pokoji;
ve skutečnosti nestojí,

však mjí v stálém ubíhání,
že představit si nelze ani,
co je to vlastně přítomnost:
370 věc učencům též sporná dost.
Než představíš si jednu chvíli,
tři další už se vytratily.

Pak vřadu ještě zobrazena
Chudoba bez groše a věna,
jež oběsit se sama měla.
Už rozprodala šaty z těla,
445 že tu jak červík nahá byla.
Kdyby se zima přiosřila,
byla by zhynula ta žena.
Jen pytel měla přes ramena,
záplata samá, díra holá,
450 to plášť jí byl i kamizola:
neměla jinak ani zbla,
třásla se, chladem prozábílá.
Stála tam stranou druhých žen
jak pejsek, který ustrašen
455 se v koutku krčf, co se děje.
Neb na chudasa, ať je kde je,
se s pohrdáním hledí všude.
Prokleta nechť ta chvíle bude,
kdy člověk zplozen chudým být!
460 Nebude nikdy rádně syt,
ošacen, obut člověk ten,
milován ani vyslyšen.

Obrazy s myslí zaujatou
jsem prohléd si, jak byly zlatou
465 a modrou barvou na vše strany
tam na zeď krásně malovány.
Vysoká zeď ta, na čtverhran,
jí uzavřen a obehnán

je místo živým plotem sad,
470 kam přístup nemá pasák stád.
To vprostřed kouta krásného.
Kdo uved by mne do něho
po stupních nebo po žebříku,
já zavázán byl bych mu k díku,
475 neb tolik slastí, tolik krásy
neviděl ještě nikdo asi,
tak jako v tomto sadě stinném,
tak příhodném a pohostinném,
jenž ptactvu dával mnoho míst
480 pro útulek i stavbu hnězd.
Stromů i ptáčků pějících,
zde třikrát více bylo jich
než ve francouzské říši celé.
Jak mile zněl a převesele
485 ten zpěv, jenž nikdy neoněměl —
kdo potěchu by z něho neměl?
Já vskutku cítil potěšení,
když zaslechl jsem ono pění,
že byl bych dal sto liber zlata,
490 kdyby mi otevřena vrata,
bych vešel shlédnout, co je zač
ten sbor, ježž Bůh sám chránit rač,
ti ptáčci, co tam bývali
a nadšeně tak zpívali
495 milostné reje, písne čilé,
rozkošné, dvorné, roztomilé.
Když zaslechl jsem ty ptáky pět,
já přemýšlet jsem začal hned,
pomocí jakých úkladů
500 bych vejít moh v tu zahradu,
však neviděl jsem nikde kout,
jímž do ní moh bych proniknout,

a nevěděl jsem, na mou víru,
najdu-li cestu nebo škvíru,
505 kterou tam vlézt, či prolízkou.
Sám byl jsem, nikdo nablízku,
kdo by mi byl moh pokyn dát.
Tam v rozpacích jsem zůstal stát,
až jsem si řekl nakonec,
510 že tohle není možná věc
a ani není důvodu,
by někde sad byl bez vchodu.
I vykročil jsem bez průvodu
a obcházel jsem po obvodu
515 zeď kolem sadu obehnanou,
až našel jsem na ní stranou
jedinou branku, těsně zděnou,
malou a pevně uzamčenou.
Začal jsem tedy na ni bušit,
520 když vchod jsem jinde nemoh tušit.
Já několikrát zabouchal
a vždy jsem potom naslouchal,
nejde-li někdo, když tak tluku.
Ta branka byla z desek buku.
525 Vtom otevřela už mi panna,
spanilá, dobře vychovaná.
Na hlavě měla plavé vlasy,
tělo jak ptáče hebké asi,
zářilo čelo jí tak jasně,
530 klenuly se jí brvy krásně,
mezi očima odstup rádný.
Nos měla rovný, přímý, ladný
a oči jako sokolí,
že po nich toužil kdokoli.
535 Dech měla čistý, libovonný,
tvář bělounkou a bez úhony,
ret malý skvostně vykrojen,

na bradě hezký důlek jen.
Bělostná šije v ladném celku
540 úměrnou šířku má i délku,
vyrážku ani vrídek nemá:
odsud až do Jeruzaléma
nebylo ženy s šijí hladší
a jemnější a hmatu sladší.
545 A ňadra měla jako sněh,
ležící zlehka na větvích,
když právě čerstvě nasněžilo;
poprsí její hebké bylo,
že ve všech zemích, o nichž vím,
550 nebylo panny s takovým.
Čelenku měla zlatem tkanou,
doposud nikde nevidanou,
že žádná děva po tu dobu
neměla takovouto zdobu.
555 Vých na čelence svrchu čela
věneček čerstvých růží měla.
Zrcadlo v její ruce bylo,
a stuhy pestré zas až milo
v kadeře měla vetkány.
560 Vyšity krásně, bez hany,
rukávy měla s velkou plíí.
By ruce se jí nešpinily,
nosila bílé rukavice.
Šat z gentské látky měla sice,
565 však na něm ještě lemování.
Hned věru poznat bylo na ní,
že na jiného nemyslela,
než v jakém rouchu by se skvěla,
jak zdobit se a šlechtit jen,
570 čímž zaplněn byl její den.